

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail - Reg. No. 3088

BOX 520, POSTAL STATION D, TORONTO 9, ONTARIO, CANADA M6P 3K1

No. 4., Vol. 16.

15. dubna - April 15th, 1982.

A co teď, generále?

AFGHÁNSKÝ DEN V BÍLÉM DOMĚ

Dne 10. března 1982 ve 12.30 hod. v poledne podepsal prezident Reagan dekret, kterým byl letošní 21. březen prohlášen Afghánským dnem. Slavnostního prohlášení, které se konalo v Bílém domě se zúčastnil větší počet prominentních hostů. Mezi nimi vice-prezident Spojených států George Bush, vice-president Evropského parlamentu, zástupci několika spřátelených států, členové americké vlády, senátoři, poslanci a představitelé porobených národů. Na tuto slavnostní proklamaci byli pozváni též představitelé našich československých organizací: paní Milada Ferjenčíková - předsedkyně Čs. ženské národní rady v exilu, paní Betka Papánková - předsedkyně Čs. ženské národní rady v New Yorku, dr. Ján Papánek - ředitel Amerického fondu pro československé uprchlíky a česíný předseda ČSNRA, dr. Mikuláš Ferjenčík - předseda Čs. národní rady americké, paní Anna Falusová - místopředsedkyně ČSNRA a dr. Josef Hašek - člen předsednictva a právní poradce ČSNRA.

Po zahájení slavnosti promluvil vice-president Bush, vice-president Evropského parlamentu, představitelé Afghánistánu, State Departmentu a nakonec sám prezident Reagan. Všichni řečníci vyzdvihli hrdinný odpor afghánského lidu, ale i jeho nesmírné oběti pro věc zachování svobody a samostatnosti a odsoudili barbarickou sovětskou invazi.

Ve 2.30 hod. odpoledne byla State Departmentem uspořádána přes dvě hodiny trvající porada "Foreign Policy Briefing", v níž přítomní byli seznámeni a informováni o hlavních problémech zahraniční politiky Spojených států, zejména ve vztahu k Sovětskému svazu. Po přednáškách jednotlivých expertů byla krátká diskuse umožňující dotazy, kdy přítomní měli příležitost vyjádřit své názory a hlediska, a žádat o vysvětlení některých jim nejasných zásahů a rozhodnutí US vlády. Po tomto odpoledním jednání na State Departmentu byli

účastníci pozváni na recepci, na níž měli příležitost osobně se seznámit se zástupci State Departmentu, jejichž činnost je zaměřena na východoevropské problémy, v našem případě na československé, jakož i s reprezentanty východoevropských porobených národů. Toto osobní seznámení a třeba i jen krátké výměny názorů byly snad těmi nejceněnějšími přínosy celého odpoledního jednání. Odpolední jednání mělo následující průběh: vyslanec Gerald Helman, speciální asistent pro mezinárodní Afghánský den, účastníky po přivítání seznámil se současnou situací v Afghánistánu. Po jeho projevu promluvil Walter J. Stoessel Jr., Deputy Secretary of State Foreign Relations Committee; vyzdvihl hrdinný odpor afghánských bojovníků za svobodu, který vedou ode dne sovětské invaze 27. prosince 1979. Stalo se poprvé v moderní historii i v historii sovětské expanze, že sovětská vojska napadla nezávislý stát a národ, který nebyl zapojen a nebyl členem Varšavského paktu. Počet sovětského okupačního vojska v Afghánistánu se odhaduje přibližně na 100 tisíc vojáků. Ztráty afghánských občanů na životech se odhadují na desetitisíce a zahrnují i děti a ženy, tisíce usmrtily i jedovaté plyny použité Sověty. Zničením měst a vesnic, celé úrody a pobitím dobytka došlo v Afghánistánu k nesmírné hmotné škodě. Přibližně 3 miliony afghánských uprchlíků žije v nouzových poměrech v uprchlických táborech v sousedním Pákistánu.

Po Walteru Stoesslovi informoval posluchače o východoevropské politice USA John D. Scanlan, Deputy Assistant Secretary Bureau of European Affairs. A Peter Constable, Acting Assistant Secretary for Near Eastern and South Asian Affairs, promluvil o politice USA v těchto končinách světa. Na závěr vyslanec John H. Holdridge, Assistant Secretary for East Asian and Pacific Affairs, informoval přítomné o politice USA v oblastech Pacifiku a ve Východní Asii. M.F.

Snuff the spark

Some things come out of left field. Like this whole mess with the Falkland Islands. Who would have thought that war fever would centre on a few shepherders thousands of miles away from any of the superpowers?

Still, this tinderbox of a world needs only the right spark to set it aflame. At the right time. For the moment, the next world war will be determined by whether or not the Soviets are ready to fight. The West is neither ready nor willing. We haven't the armies or the spirit. And we don't want to dominate the world through force.

The Soviets have no such moral constraints. We count on domestic problems in the Soviet empire to keep them reasonably benign. Which, of course, doesn't mean they won't stir the pot for the West whenever possible in the meantime. Which explains their extraordinary allegiance with the "fascist" Argentina.

But what should we do about the Falklands? Every country in the world was established by conquest — with the ironic exception of Israel which was voted into existence. The Falklands have ricocheted back and forth between the French, Spanish, Argentines and British. Their inhabitants, of largely Scottish descent, wish to remain British. The West supports the idea of self-determination, international law etc, and so sides with Britain.

There are two courses of action. Strategy A would be a cautious and responsible approach. Try to localize the conflict. The United States should make it clear to the Soviets that they will stay out of the mess if the Soviets will. Meanwhile, let the British and the Argentines fight it out, establishing in the traditional manner — conquest — ownership of the Falklands.

Strategy B would need a bold move by the United States. They must plan some ruse de guerre which would enable them to occupy the Falklands swiftly and end the matter immediately. It would require a quick, tough and fully equipped military move that would retake the islands for the British. Done speedily, the affair would be forgotten.

The worst thing is to let it all linger on, with semi-U.S. involvement and the prospect of more and more people getting involved. Sarejevo was a surprise. The rise of Hitler was out of left (or right) field. We don't want to see the Falklands achieve immortality in the same way.

The Toronto Sun, Thursday April 15, 1982

U HROBU T.G.M.

Velvyslanec Spojených států v Praze Jack Matlock, navštívil 7. března hřbitov v Lánech, kde u hrobu Tomáše Masaryka pronesl tento projev: „Přicházíme dnes, abychom uctili památku československého státu a budovatele jeho nezávislosti. Jako Američané mu nevzdáváme čest jenom jako velkému synu Československa, ale jako osobnosti, která sehrála roli v naší vlastní historii, osobě, která měla blízké osobní svazky s naší zemí. Jeho učení a spisy nám i nadále pomáhají porozumět současnému světu, protože Tomáš Masaryk nebyl jenom jedním ze zakladatelů moderního československého státu, ale byl rovněž filosofem a historikem světového významu. Je pro mne velkou ctí, v den 132. výročí jeho narození, vzdát čest jeho památce jménem lidu Spojených států položením tohoto věnce na jeho hrob. Necht' jeho příklad a moudrost nám poskytnou inspiraci a porozumění v této složité době.“

18ti-letá gymnastka Elfie Schlegelová je členkou kanadského olympijského družstva. Je velkou nadějí Kanady pro přístí OH..

Naše šteně bude zajímat, že je po otci švýcarského a po matce českého původu. Dne 26.3. vyprávněla o svých zkušenostech na banketu 22. skautského oddělu v oblasti Toronta.

Tom STOPPARD je známý anglický dramatický autor, který začal svou kariéru jako reportér u novin v Bristolu. Jeho nejlepší TV drama se odehrává v Praze. Mlo se ví, že Tom Stoppard se narodil jako Tomáš Strausler ve Zlíně, jako syn lékaře, který pracoval pro Batu.

Před ním okupací se rodina odstěhovala do Singapuru. Než tam přišli Japonci, paní Strauslerová byla s dvěma dětmi evakuována do Indie. Její manžel ztratil život. Paní Strauslerová se pak provdala za britského důstojníka, který se jmenoval Kenneth Stoppard a rodina se usadila v Anglii v roce 1946.

40 LET HLASU AMERIKY

Rozhlasová stanice „Hlas Ameriky“ oslavil 24. února čtyřicet let činnosti. Byl založen v roce 1942 z podnětu prezidenta F. D. Roosevelta, jenž si přál, aby Hlas Ameriky světu vysvětloval, proč Amerika vstoupila do války. V prvním vysílání byla hlášena tato deviza: „Budeme k vám denně mluvit o Americe a o válce; zprávy budou dobré i špatné, ale budeme vám říkat pravdu!“ Nynější Hlas Ameriky je součástí Úřadu pro mezinárodní komunikace a vysílá v 38 jazycích, především do třetího a komunistického světa. Má přes sto milionů posluchačů.

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH AND SLOVAK LANGUAGES.

Řídí redakční rada.

Články, objednávky inserátů, opravy
adres a předplatné lze poslat na:
"KANADSKÉ LISTY", Box 520,
Station "D", Toronto, Ont. M6P 3K1.

Pokud jsou články podepsané, nemusí
se redaktor ztotožňovat s jejich
obsahem.

Předplatné na 1 rok:

Kanada a USA ... \$ 10:00
zámoří lodí ... \$ 12:00
zámoří letecky ... \$ 15:00

Mezinárodní řád Alhambra v Torontě uspořádal nedávno svou výroční mši a oběd v kostele sv. Václava za účasti asi 120ti osob. Mezi nimi byli zástupci federální, provinční a municipální vlády, jakož i zástupci některých exilových a etnických organizací. Pořad řídil krajan Josef Boušek, Grand Commander řádu/na obrázku vlevo, a hlavním řečníkem byl p. biskup I. Borecký/na obrázku vpravo/.

NAŠE ROVY

Dne 26. března 82 zemřel v Torontě pplk. let. Josef ŠEJBL, býv. příslušník 311.čs. bombardovací peruti v Anglii za 2. světové války. Narodil se 13. 3. 1909 v Poběžovicích u Holic ve východních Čechách. Po základním školení v Holicích absolvoval obchodní akademii v Chrudimi. Pracoval pak jako účetní v Holicích a šel na vojnu. Vyšel důstojnický kurs a sloužil v Košicích, Užhorodě a v Prostějově. Po něm okupaci odešel přes Polsko do Francie a na loď "Chrobry" do Anglie. Sloužil u 311.čs. bombardovací peruti RAF. Po skončení války se vrátil do vlasti, oženil se /s Annou Syrovou/ a stal se náčelníkem štábu 1.čs. leteckého sboru v Českých Budějovicích. Po únoru 48 odešel do exilu a působil v Anglii, na Kypru a v Egyptě. V roce 1956 emigroval s rodinou do Kanady a pracoval až do roku 1974 u firmy Simpson. Po odchodu na odpočinek cestoval. Navštívil m. j. na Floridě svého dřívějšího velitele z Č. Budějovic pplk. let. Sášu Hessa, který žil až do své smrti /10. srpna 1981/ v Brooksville. Pplk. Šejbl spolupracoval s redaktorem t. l. na všech číslech, které se týkaly našich západních letců. Měl znamenitou paměť a dovedl poutavě o svých zkušenostech z války vyprávět. Zanechal manželku a dceru. Jeho tělesná schránka byla spolehlivá. Řady našich "západních" letců v exilu i doma pomalu, ale jistě řídnu. Odcházejí jeden po druhém, aniž by se dočkali znovunastolení svobody v rodném Československu.

Zdeněk Slavík
že slaví 30.
dubna své 60.
narozeniny?
Ale je to tak
a přátelé se
chystají, že to
u Slavíků ve Whitby oslaví.. Narodil se 30. dubna 1922 v Táboře, maturoval na reálném gymnaziu v Praze, kde také v roce 1945 začal studovat na vysoké škole politické. Vstoupil do čs. strany národně socialistické a stal se krajským tiskovým referentem mládeže této strany. Mimo to zastával různé funkce na pražské radnici. Po komunistickém puči v únoru 1948 byl zatčen STB. Po propuštění se zapojil do ilegální činnosti. V roce 1950 byl znovu zatčen a odsouzen k doživotnímu žaláři, z kterého vyšel až za 17 let. Na jaře roku 1967 se dostal do exilu a usadil se svou obětavou parí Drahomírou v Kanadě. Píše články do krajského a exilového tisku a přednáší. K významnému životnímu jubileu mu blahopřejeme!

ŠEDESÁTILETÝ MILO ZLÁMAL

Dne 13. března se v Torontě v Kanadě dožil šedesáti let přední exilový politický a kulturní pracovník Milo Zlámal.

UPŘÍMNÉ BLAHOPŘÁNÍ

K NAROZENINÁM

Dne 1. února t. r. oslavil v Torontě své 55. narozeniny příslušník po-úrovň vlny Antonín Večeřa, rodák z Napajedla na Moravě. Jako svobodný

a i jako ženatý sokoloval a psal výborné fejetony pro krajský tisk. Jeden z jeho článků, kterým vítal v Kanadě královnu Alžbětu II., se dostal i do kanadského tisku. V posledních letech se věnoval své rodině a svému uměleckému foto studiu na Avenue Rd. Přejeme mu do dalších let mnoho spokojenosti a zdraví..

Z KRAJANSKÉHO ŽIVOTA

Čs. baptistický sbor, 200 Annette St., Toronto, slaví v neděli 2. 5. 40. výročí založení sboru. Shromáždění v 10 hod. dop. a v 7 hod. večer. -- Karol a Markéta Starkovi ztrávili zimní dovolenou v Key West na Floridě. -- Krajanské "Gourmet Kitchens" jsou v č. 131 Bloor St. West, Toronto, tel. 924-9545. -- 26. 3. zemřela na Floridě pí Hovadíková, dříve Kallová a před tím Hábová. Měla původně v Torontě restauraci. -- Vzácné anglické knihy sežene firma Old Favorites Book Shop, 250 Adelaide St. W., Toronto, tel. 977-2944. -- Paní Běla Havlíková navštívila Vancouver a Viktorii. -- Jinířich Nešvadba napsal k narozeninám vydavatele t. l. krásnou báseň. Způsobila radost. -- Hledá se Petr Dvořák, Winnipeg. -- Dr. K. Cvachovec navštívil Maroko. -- Rostislav a Martina Brankovských oznamují narození dcery Jennefer Barbory, vnučky Vlasty Brankovské. -- V Torontě zemřel mladý krajan Zbyněk Jeřábek. -- Borovec hledá dr. Slavička. -- Hledá se E. Zounek, Calgary. -- Dřívější Masarykova halla na Cowan Ave. se má stát hlavním rekreačním střediskem oblasti Parkdale. -- Inž. Jan Mráček se zapojil do rostoucího občanského hnutí za snížení kan. poštovních sazeb. -- Hledá se Honza Sigmund a Alex. Hess ml. -- Vydavatel t. l. věnoval montreálskému "Klubu seniorů" tablo účastníků loňského ván. oběda. Bude viset v klubovně Kulturního střediska. -- V BC zemřela Marie Klačanová, 73, roz. Bursíková. -- Osada sv. Antonína v čele dp. J. Kadlecem slaví letos 25. výročí vysvěcení kostela. Byl postaven podle arch. Štalmacha. Letošní pouť v Chatham, Ont. bude slavnější, než kdy jindy. Plánujete také účast?

Dne 19. dubna zemřel v Torontě Hugo J. Slípka, záp. letec, novinář a autor knih "Ohnivá křídla", "Hiskajská dramata" a "Cesta nejsladší".

ČESKOSLOVENSKÝ LEV

provedený ve 14K zlatě

Jako přívěšek k náramku, medailon,
jehlice do kravaty nebo do klopky.

Velikost 1 (ilustrovaná) — \$120 a daň
Velikost 2 (menší) — \$49 a daň

* * *

Veškeré opravy, předělávky,
odhady zlatých a stříbrných šperků

J. M. KLEIN - ZLATNÍK

5 Shuter St., Toronto
(vedle MASSEY HALL)

862-0807

zasíláme na dobírku

Pražské uzenářství

638 Queen St. West,
TORONTO, ONT. M6J 1E4

Majitel: J. Pichlík
Tel.: 364-1787

Osobní půjčky na nejnižší úrokovou míru
Speciální vklady - Šeková služba

KAMPELIČKA

CZECHOSLOVAK TORONTO
CREDIT UNION LTD.

740 SPADINA AVENUE • TORONTO
ONTARIO M5S 2J2

Telephone: 925-0557

Úřední hodiny: V pondělí a v pátek od 10 do 7 hod.
Úterý, středa, čtvrtek, 10 do 5 hod.

kultura

Nové divadlo v Torontě: Divotvorný hrnec

HRA SE ZPĚVY A TANCE. Autoři: VOSKOVEC a WERICH. -- Vždycky, když se jdu podívat na představení Nového divadla v Torontu, znovu se obdivuji profesionální obratnosti této ochotnické skupiny. Naposled to byl "Divotvorný hrnec" od Voskovce a Wericha. Čekala jsem obtis představení autorů před mnoha lety, ale kdepak! Tenhle hrnec byl plný svéráznosti Ády Toman, ba i ten Vodník, který zřejmě byl ušitý pro Wericha, byl zcela nový v osobním dobrém podání Vl. Kulhávyho. Přes primitivní podmínky tohoto divadélka, byla scéna příjemná, osvětlení výborné a herci, jak se u nás říká "bezva". Toman a Majka Drexlerová ukázali, že umějí nejen hrát, ale i zpívat a tančit. Čulík doplnil sehraný soubor a zaručil tak úspěch večera. Běla.

Kanadská premiéra Janáčkovy "Její pastorkyně"

byla dávana 8. dubna t.r. pod názvem "Jenufa" v anglickém překladu Kanadskou operní společností /COC/ v torontském O'Keefe Centre of the Performing Arts. Jenufa měla 4 reprízy. Její provedení připravil ředitel COC L. Mansouri. Operu řídil Mario Bernardi a výtvarníkem, včetně stylizovaných kostýmů, byla Maria Bjornsonová. Jenůfu zpívala Patricia Wells, Kostelničku Elizabeth Connell, sopranistka původem z Jižní Afriky, Lácu William Neill a Števu William Pell. Bouřlivý potlesk naplněného hlediště odměňoval dokonale pěvecké podání Jenůfy i pěvecký a herecký výkon Kostelničky, zejména v 2. jednání a v závěrečné scéně, v níž vynikl s Jenůfou také Láca. Neobvyklé až hrobové ticho v hledišti při zaznění pianissima, uvádějícího Jenůfinu modlitbu /jeden z klenotů české hudby/, svědčilo o impaktu předcházejících dramatických fortissim rezervané Kostelničky, jež se stává obětí konfliktu své lásky k osiřelé svěřence a svého svědomí s předsudky slovácké vesnice a přísné církevní výchovy, a utíká s nemanželským Jenůfiným a Števoým novorozenětem k mlýnské strouze, aby je utopila. Poznání hluboké lásky Lácovy mění Jenůfinu city k povrchnímu Števoovi. Hudba ústí v závěrečný mohutný hudební hymnus spravedlnosti, lásky, odpuštění a boží milosti, a tak jako ve stejnojmenném dramatu Gabriely Preisové - podle něhož si Janáček sám napsal libreto - závěr opery symbolicky zapadá do jara, do něhož mezitím vyústila krutá vesnická zima. Podobně je poháněno přírodou obrovité mlýnské kolo, jež od podzimu dominuje na scénách všech tří jednání opery. Původnost, pestrá barvitost, připomínající Mussorgského, a orchestrální tok Janáčkovy hudby, jejíž stavba a melodičnost je založena na zpěvnosti slovácké lidové mluvy, jsou blízké

The Toronto Symphony

Andrew Davis, Music Director

Tuesday, Wednesday and Thursday,
April 13, 14 and 15, 1982 at 8:00 p.m.

The Great Composers — Dvořák

GUEST CONDUCTOR
Jiří Bělohlávek

Torontský symfonický orchestr pod taktovkou Jiřího Bělohlávky z Prahy, připravil v polovině dubna /tři večery v Massey Hall skutečný požitek milovníkům Dvořákovy hudby. Místo ohlášeného houslového virtuósa J. Suka z Prahy, vystoupila sl. M. Fujikawa. Patroni dostali s programem poslední číslo hud. revue "The Toronto Symphony News", kde byl článek Molly Callaghan-ové "Profile of Oscar Morawetz" a článek od W. Sorenson-a pod názvem "Disco-graphy: The Czech Influence".

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ SDRUŽENÍ

Oznamujeme všem členům torontské odbočky, že letošní Kongres ČSNS se bude konat v sobotu 22.5. /dlouhý weekend/ v hotelu Banff Springs v Banffu, Alberta. Jde o nádherný kout Kanady v lůně Skalisticých hor, takže návštěva Kongresu může být spojena i s delší dovolenou. Lze se přihlásit do konce dubna u Marie Hanzlíkové na tel.č. 537-1686, u jednatelky odbočky. Pro ty, co se nezúčastní Kongresu, plánuje tamní odbočka ČSNS řadu výletů do pohádkových míst, jako např. na vrchol Sulphur Mountain/výjezd/, také projížďka po Banffu je plánována a koupání v teplých pramenech "Upper Hot Springs". Na sobotu večer je připravován banket s kulturním programem a tancem, na neděli zájezd do hor, k jezerům, na ledovce, a večer, bude-li zájem, bude zakončen táborákem. Paní Hanzlíková na výše zmíněném čísle Vám ráda sdělí veškeré další podrobnosti.

Na Valné hromadě torontské odbočky ČSNS, která se konala dne 28. března, byli do nového výboru navrženi a zvoleni aklamací tyto členové: předsedou br. Ivan Haas /dosavadní předseda V. Křivánek odstoupil pro nemoc/, místopředsedou Richard Hanzlík, jednatelkou ses. Marie Hanzlíková, pokladní Libuše Puchmajerová, kulturním referentem dr. M. Vitula a členy výboru ses. Jarmila Dobnerová /za dámský odbor/, br. V. Dobner, Karel Kalenda, inž. M. Kůstková, Jan Matějovič a Z. Otruba. Revizorkou účtů ses. Marie Mašková. rh

PSYCHIATR se ptal alkoholika:

„Co pijete?“

„Ale pane doktore, já nejsem vybiravý.“

Nalejte klidně, co máte.“

Naše národopisná skupina "Masaryk Dancers" z Toronta, za vedení Janet Gregorové-Szamuhelové, vystoupí ve Smetanově opeře "Dvě vdovy" kterou budou dávat 7. a 9. 5. v Guelph, Ont. a 11. 5. v Kitchener, Ont. Další informace: Guelph, Ont. tel. č. 519-821-7570 a Kitchener, Ont. 519-578-5660. Adresa: Guelph Spring Festival, P. O. Box 1718, Guelph, Ont. N1H 6Z9. Doporučujeme našim čtenářům, aby lístky objednali ihned.

PŘED TRISTADEVADESÁTI LETY,

28. března 1592 se narodil Jan Amos Komenský, největší český spisovatel všech dob, v jehož díle se dovršuje vývoj našeho středověkého písemnictví a které je základem moderního českého myšlení i literatury. Komenský se stal symbolem nezdolné víry a naděje, že si národ své spravedlivé nároky vydobude i přes přechodné pohromy a zráty a že ani jedinice, ani národ nepokoří a nezlomí hrubé násilí, zraňující ideály pokroku. Zemřel v holandském exilu, dne 15. listopadu 1670. Pohřben byl v kostelíku kalvinské církve v Naardenu.

Jaromír Šavrdra

J. A. KOMENSKÉMU

A už jen vítr přes rovinu vane
do dalek
Míloval
Věřil
Doufal v Tebe Pane
A rov tam červená se tulipánem
namísto azalek
A už jen vítr vane přes rovinu
k moři
Ale ten kšaft co poručil v něm synům
na věky věků bránit domovinu
ten neuhoří
A už jen vítr vane tudy k moři
Rekviem
Už jenom vítr
Pohlazení Boží
Přípověď toho čeho chtěl se dožít
že národ dožije

(Z rukopisné sbírky HISTORICKÉ REMINISCENCE. Ostrava, 1977.)

Pojistění je věc důvěry

Přes 30 let služby naší
věřejnosti s největší ka-
nadskou životní pojišťovnou

**SUN LIFE
OF CANADA**

VLADIMÍR VÁLEK, C.L.U.
Senior Representative

Tel.: 232-1620

56 Aberfoyle Cr., Suite 400

/Proti Islington Subway Station./

Toronto, Ont.

M8X 2W4

K uctění památky desetitisíců ubitých napsal Miloš Vitek, byv. vězeň č. 1182 v Mauthausenu r. 1942 a pak č. 38906 v Dachau do konce války:

U příležitosti letošního sletu ve Vídni uctí Čs. Sokol v zahraničí památku sokolských obětí mauthausenského koncentračního tábora pamětní deskou. Po uplynutí čtyř dekad je tento tábor v paměti mladších zamlžen. Kromě několika mála, kteří se z tohoto vyhlazovacího tábora vrátili a případně o něm také psali, nejsou svědci ani písemná svědectví o jeho hrůzách. Proto si myslím, že bych měl jako jeden z hrstky, který tam zažil zlý rok táborových represálií proti Čechům po atentátu na Heydricha v r. 1942 a který ještě žije, seznámit čtenáře t.l. s Mauthausenem aspoň shrnutím informativního materiálu o něm. Pokud by čtenáře zajímala blíže moje knižní autentická svědectví – o příchodu naší univerzitní skupiny z Kounicových kolejí do tábora, o její likvidaci na Planýrce, o vražedných poměrech na našem českém bloku 13, o neblaze proslulém lomu Wiener Graben a o jeho schodišti, o perzekuci Čechů v souvislosti s Heydrichem na bloku 16 /Todesblock/, kdy jsme byli postaveni na roveň židům k urychlené likvidaci v lomu/Todeskommando/ a pod ledovými sprchami /Sonderbehandlung/ – shrnul jsem je v kulturním čtvrtletníku Společnosti pro vědy a umění, "Proměny", leden 1974, a také byla pojata do knihy "Les 186 marches" Christianem Bernadac-em v kapitole "Le massacre des Tchèques"; Editions France-Empire, Paris, 1974. Kniha se stala nedávno částí desetisvazkové francouzské i anglické knižnice o německých koncentracích. Tím se stal hrozný osud vědců Masarykovy univerzity za Hitlerovy říše znám mezinárodně jako barbarský zločin v kulturních dějinách lidstva.

Stavba tábora začala brzo po připojení Rakouska k Třetí říši v blízkosti žulového lomu Wiener Graben, po jehož vražedných schodech vězňové vynášeli těžké kameny, jimiž byl tábor obehnan po způsobu středověkých hradeb. Mauthausen se stal postupně mateřským táborem /Mutterlager/ s padesátkou pobočných táborů a komand s továrnami na munici a na zbraně a s lomy. Např. Gusen I/II/III, Linz, Melk, Ebensee, Nibelungenwerke v St. Valentin atd. Byly roztroušeny po celém Rakousku, přezvaném tehdy na Ostmark. Pod Mauthausen patřil také zámek Hartheim u Lince s plynovou komorou.

Být poslán do Mauthausenu před r. 1943 znamenalo být poslán na smrt zničením těla otrockou prací v lomech a při stavbě tábora anebo ubitím či zastřelením, když vězeň už nebyl schopen práce, ať již pro stáří, nemoc nebo úraz. Poranění na rukou nebo na nohou, omrzliny, otoky z podvýživy /edémy/, rány

MAUTHAUSEN .. Vstupní brána do jednoho z nejhorších německých koncentračních táborů. Zahynulo v něm na 125.000 lidí.

nehojící se následkem nedostatku vitaminů /flegmony/, nebo horečka, znamenaly jistou smrt. Proto se říkalo táboru Mordhausen namísto Mauthausen. Když komandant tábora Zierreiss přijímal transporty a varoval před pokusem o útěk, zdůrazňoval, že cesta z tábora vede jediné komínem krematoria. Když nás brněnské Gestapo poslalo začátkem února 1942 do Mauthausenu, šly s námi dokumenty s dvěma literami R.U.: Rückkehr unerwünscht – návrat nežádoucí. Po dohodě s Himmlerem bylo výnosem R. Heydricha z 1.1.41 provedeno třídění koncentráků do tří kategorií, z nichž Mauthausen byl s pobočkou Gusen určen jako jediný za tábor třetího stupně, jehož posláním bylo zničit vězně fyzicky i morálně těžkou prací, podvýživou a surovým zacházením. Kamenolomy a jejich izolovaná poloha byly k tomu ideální. Proto také byli od té doby posíláni do Mauthausenu vězňové z jiných táborů za trest. Teprve od podzimu 1943 začala charakteristika tábora III. stupně ustupovat do pozadí následkem vzrůstající potřeby pracovních sil ve zbrojním průmyslu.

Deportovaní byli v očích nacistů parazitními škůdci německého národa pro svou národnost, rasu nebo politickou nebo náboženskou příslušnost. /Kněží byli od r. 1942 soustředováni do Dachau./

Vstupem do koncentráku získával internovaný číslo a ztrácel své jméno a svou osobnost. Stal se vykořisťovaným otrokem. Podle statistik trval život vězně v Mauthausenu průměrně 9 měsíců. Jejich pronajímání říšským zbrojním výrobním a podnikům SS vynášelo Říši za zmíněných 9 měsíců za jednoho vězně 200 marek. Koncentráčníci byli označováni trojúhelníkem špicí dolů. Političti měli ho červený, zločinci zelený, náboženští sektáři fialový a tzv. asociální živel, kamž patřili hlavně cikáni, černý. Židé museli nosit červenožlutou Davidovu hvězdu; za mého pobytu nepřežil žádný tři dny. Národnost byla vyznačena černou iniciálkou v trojúhelníci, např. u Čechů to bylo T. Číslo byla značena černě v bílém poli. Kdo byl v trestné četě, měl černý bod pod trojúhelníkem. Pracovalo se 6 dní, létě v zimě za každého počasí. Trestné čtyř pracovaly i v neděli. V létě byl budíček ve čtyři a po apelu

trvala práce od 6 do 12 a po obědě od 13 do 18 hod. V zimě se vstávalo po páté, práce začínala s rozbřeskem dne a končila před setměním. Správa tábora a dozor nad vězni byly svěřeny dvěma tisícům esesmanů. Za zastřelení vězně pod záminkou pokusu o útěk dostávali esesmani dvou až třídních dovolenou a za masakrování skupin přidávek šnapsu. Podle statistik bylo v Mauthausenu a v jeho pobočných táborech registrováno krátce před osvobozením 64.000 vězňů, z nichž bylo 1300 Čechů a Slováků. Nejvíce bylo Poláků a ruských válečných a civilních zajatců. Statistika podle národností, jichž bylo velmi mnoho, se značně rozcházejí. Totéž platí také o počtu žen. Podle táborových záznamů zahynulo v Mauthausenu přes 125.000 vězňů, z toho přibližně 5.000 Čechů a Slováků. Položili životy za svobodu, za věrnost demokracii a za osvobození světa a svých domovů od nacistického barbarství. Půda Mauthausenu je promočena krví nevinných obětí. Rakouská vláda prohlásila tábor za památník, jenž je udržován péčí organizace přeživších vězňů a jejich pozůstalých /Lagergemeinschaft Mauthausen in Wien/, aby zůstal výstrahou pro příští generaci.

Je na místě poznamenat, že už v létě r. 1943 se v táboře utvořila ilegální vězeňská organizace, složená z představitelů různých národností. Tato předně postupně odstranila surové a perversní kriminální živly z funkcí kápů a pod. Později měla důležité poslání v závěrečné fázi osvobození tábora Američany 5. května 1945. Mnoho z vězňů se radovalo z osvobození velice krátko: přes lékařskou péči a přísun potravin pokračovalo umírání následkem dřívějšího hladu, brutality, nelidských životních podmínek a epidemií. Ti, co přežili i tuto dobu, se nakonec dočkali návratu k svým nejdražším.

/Z profesorů a docentů Masarykovy univerzity v Brně přišli o život v Mauthausenu v r. 1942 a později m. j.: Rosický, Bayer, Bečka, Vážný, Křivý, bratrance Sahánkové, Vacek, Hrudíčka, Tomáček, Skalák, Vrána, Vařčák, Cihlář, Obořil, Klíma, Tvrdý, Florian, Karel Hora, Kolář, Ant. Šimek, Vlad. Němec, Svozil. Ze sokolů zahynuli m. j.: Karel Širotek, František Hutař, Karel Kudela, B. Kolovrat, F. Pelcák, F. Pecháček. V Kounicových byl koncem zří 1941 zastřelen člen představenstva ČOS prof. Vladimír Groh. Cvičitel a starosta královopolského Sokola inž. dr. Jaroslav Škára byl umučen v Osvětimi 21. 5. 42. Jinde byli popraveni V. Mečíř, dr. Jan Vignati, prof. Jan Uher, Augustin Pechlát a gen. Hugo Vojsa. Jan Gajdoš zemřel na následky věznění, právě tak jako dr. Bohumil Kladivo a řada jiných./

Pověstné schody. Bylo jich 186. Každý z nich byl poznamenán krví nevinných obětí nacistické zvěle..

Za bratrem Jaroslavem Šejnohou...

Legionáři stojí čestnou stráž a starosta Československého Sokolstva v zahraničí br. Jan Waldauf se loučí ze zesnulým br. Jaroslavem Šejnohou jménem nás všech.. Řekl doslova: "Loučíme se dnes /10. dubna 82- pozn. red./ s velkým vlastencem, který žil pro svůj národ každým tepem svého srdce a svým dlouhým životem spojoval současnost se slavnou minulostí národního osvobození a budování demokratického československého státu. Ve svém národním cítění byl nesmlouvavý a neznal v něm žádných ústupků. Bylo možno s ním nesouhlasit, ale bylo nutno jej ctít za jeho neochvějnou lásku k rodné vlasti a nezměrnou oddanost k národu, jehož prospěchu zasvětil celý svůj život. Bratr Šejnoha byl také celý svůj život oddaným sokolem. Sokolstvu vždy věřil a byl přesvědčen, že ani v nejtěžších dobách se od svého poslání neuchýlí a bude národu stále pevnou záštitou. V zakladateli Sokola dr. Tyršovi viděl génia, který značně vynikal ve své době a zanechal národu v sokolské myšlence nejvzácnější odkaz. S hrstí se vždy hlásil k Sokolu a vzpomínal, jak cvičil již na VI. sletu všesokolském v Praze roku 1912, v jubilejním roce půlstoletí trvání Sokola, a jak vystoupil v proslulé Domorázkově scéně "Pád tyrana". Byl členem Sokola Praha VII, později pařížského Sokola a posléze Sokola v Torontě. Zůstával vždy ve styku se sokolskými činovníky, ži-

vě se zajímal o činnost Sokola a přispíval také články do časopisu "Československý Sokol v zahraničí", zejména hodnocením politické a státnické činnosti dr. Beneše a významu Máne-sova díla.

U příležitosti II. sletu Kanadského Sokola organizoval uměleckou výstavu a zájezd do letoviska White Forest Lodge v Laurentských horách, a ještě před necelými šesti lety se zúčastnil se svou chotí IV. sletu Československého Sokola v zahraničí v Curychu ve Švýcarsku, kde jeho účast na všech sletových podnicích svědčila nejen o jeho živém sokolství, ale také o tom, že i ve svých tehdy již osmdesátisedmi letech si ještě zachoval obdivuhodnou, ba záviděníhodnou tělesnou a duševní svěžest.

Jménem sokolstva tlumočím jeho manželce vřelou soustrast; útěchou budiž jí vědomí, že svou bohatou životní dráhu vyznačil nespočetnými záslužnými činy a že mu bude zachována čestná a trvalá vzpomínka..." Se zesnulým se rozloučili také dp. F. Blažek a básník Míla Zlámal.

Br. velvyslanec Jaroslav Šejnoha byl vedle dr. Jána Papánka nejvýznamnějším čs. diplomatem v exilu, hrdý na svou aktivní účast na straně Spojenců během I. světové války a během II. světové války. Narodil se 24. srpna 1889 v Sebranicích u Litomyšle ve východních Čechách. Za I. světové války byl na francouzské frontě jako kapitán 21. legionářské pluky a absolvoval důstojnickou školu v St. Maixent. Po příměří byl jmenován legačním tajemníkem čs. vyslanectví v Paříži a v této funkci setrval až do roku 1926. Pak se stal legačním radou na čs. ministerstvu zahraničních věcí

a zástupcem šéfa diplomatického protokolu. Jako osobní tajemník doprovázel dr. E. Beneše na všech zahraničních cestách. Působil také na čs. vyslanectvích v Římě a v Tallinu v Estonsku. Tam ho zastihlo vypuknutí II. světové války a přes Švédsko se připojil k čs. odboji ve Francii. Po porážce Francie pomáhal organizovat přepravu čs. vojáků, letců, politiků a diplomatů z Bordeaux do Anglie. Tam působil ve funkci šéfa diplomatického protokolu v kanceláři prezidenta republiky až ledna 1944, kdy se stal gen. konsulem v Egyptě s pravomocí pro Řecko a Habeš. Po skončení války působil na ZAMINI v Praze /zahraniční ministerstvo/ a potíral se zdarem pokusy čs. komunistů infiltrovat své lidi i do tohoto ministerstva, které vedl přesvědčený demokrat Jan Masaryk. Když byly v dubnu 1947 navázány diplomatické styky s Indií, byl Jaroslav Šejnoha jmenován čs. velvyslancem v New Delhi, ale pro odpor min. předsedy Gottwalda a jeho přátel se mohl ujmout svého úřadu až v únoru 1948, několik týdnů před osudným komunistickým pučem v Praze. Odmítl pracovat pro pučisty a požádal v Indii o politický azyl. Zůstal až do dubna 1949 a podle velvyslance dr. Juraje Slávika význačnou měrou se podílel na tom, že Indie v té době nepadla za oběť světovému komunismu. V květnu 1949 se přistěhoval se svou ženou do Kanady a vrátil se k oboru, který měl být jeho životním povoláním po skončení studia malířství v Praze, těsně před I. světovou válkou: k malířství. Mezi jeho učitelé byli m. j.: prof. Vlado Bukovac, prof. Jan Preisler a prof. Max Švábinský. V Kanadě se stal známým a váženým malířem a proměnil svou rezidenci na St. Clements Ave. v umělecké studio. Po založení Čs. společnosti pro vědy a umění se stal jedním z pilířů této organizace v Kanadě a přispíval do revue "Proměny". Vyšla mu také zajímavá knížka pod názvem "Svědectví a zkazky z umění výtvarného", což byla v podstatě jeho přednáška, kterou pronesl dne 7. září 1963 na sjezdu SVU v Torontě. Knižku vydal "Nový Domov". V 60. letech napsal p. velvyslanec Šejnoha serií článků pro "Naše Hlasy", které vydávali pp. Hlubčák a Kuřil, o lidech, které v životě poznal a jichž si vážil. Zvláště zajímavé byly články o gen. V. Chalupovi, o arch. Courbussierovi a pod. Během posledních několika let se bohužel odmlčel. Zemřel ve Wellesley nemocnici v Torontě 7. dubna 82. Bylo mu 92 let a 7 měsíců. Čest jeho památce!

Dne 18. června 1967 se p. velvyslanec Šejnoha zúčastnil výletu tehdejšího "Klubu nových" na piknik našich hamiltonských krajanů, který se konal na farmě u Obrů a Urbanů. Přijel v doprovodu své manželky Alberte. Oba se setkali s mnohými nově příchozími. Na našem obrázku je p. velvyslanec /vlevo/ a jeho paní /uprostřed/ v rozhovoru s jedním novým imigrantem.

Dne 28. října 1966 se sešli naši torontští v hojném počtu, aby oslavili 70. narozeniny významného čs. diplomata v exilu, dr. Jána Papánka. U čestného stolu byl také p. velvyslanec Šejnoha. Hýřil ten večer dobrou náladou a svým projevem přispěl k úspěchu večera. Na našem obrázku je s paní Betkou Papánkovou.

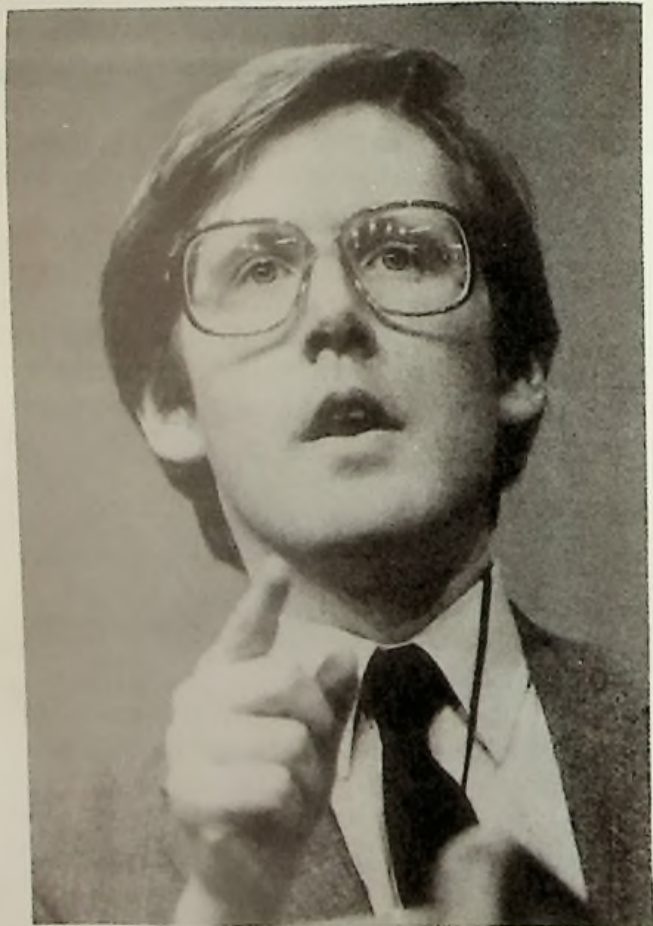
Šéf p. velvyslance Šejnohy do února 1948: čs. ministr zahraničí Jan Masaryk.

Jaroslav Šejnoha
vzpomínka na spolupráci s dr. Janem Masarykem
1948-1949
Jaroslav Šejnoha

Sletová hlídka

Čas utíká, jako ta voda v Dunaji u Vídně a br. F. Sion, tiskový referent V. Jubilejního sletu Čs. Sokolstva v zahraničí nám napsal, že nadešel čas, aby si účastníci tohoto významného podniku ze zámoří již nyní zajistili vstupenky na různé podniky, které se v rámci sletu budou konat. Objednávky a úhrada za lístky se posílají na adresu: F. Sion, Postfach 19, A-1152 Wien, Austria. Chronologicky: dne 2.7. v 9 hod. dop. odjíždí od hotelu Pošta, Fleischmarkt 24, Vídeň I., autobus k odhalení pamětní sokolské desky v býv. koncentračním táboře v Mauthausenu. Návrat v 19 hod. večer. Jízdenka je 100 šilinků za osobu. Další vstupenka, kterou je třeba hned zajistit: na "Večírek na uvítanou" v historické vídeňské radnici, spojený s recepcí u p. starosty a pohoštěním. Cena je 150 šilinků za jednu osobu. Sál pojme jen 1.000 osob, proto pošlete obnos ihned! Tento večer je 2.7. a začíná ve 20 hod. večer. Následující den 3.7. ve 20 hod. večer je "Slavnostní sletová akademie" ve Volkstheatre, Neustiftgasse 1; vystoupí 60ti-členný orchestr rakouského rozhlasu, balet žáků Státní Opery, slavný chlapecký pěvecký sbor a sólisté. Bude se hrát světová premiéra sonáty věnované Sokolu. Ceny vstupenek: 100, 200 a 400 šilinků za osobu. O tento koncert má zájem i rakouská veřejnost, proto neodkládejte objednávku a platbu za lístky. Hlavní sletový den je v neděli 4. července: Slet začíná ve 2 hod. odp. za přítomnosti rakouského spolkového presidenta a ministerského předsedy na West stadionu, Bahnhofstrasse, Wien-Hütteldorf. Vstupenky u vchodu. Týž den večer ve 20 hod. začíná v historickém paláci Auerspergl /Auersperglstrasse 1/ "Veselice na rozloučenou", během které vystoupí krojované taneční skupiny. Vyhrávat k tanci budou dvě hudby: dechovka a moderní. Vstupenka je 150 šilinků za osobu. Při posílání úhrady si počínejte takto: sečtěte kolik šilinků chcete poslat, zajděte do Vaší banky a požádejte úředníka, aby Vám vypsál mezinárodní šek na šilinky a na jméno "F. SION". Ten pak vložte do letecké obálky s výše uvedenou adresou. Pro zajímavost uvádíme kurs kanadského dolaru k rakouskému šilinku: za 1 kan. dolar dostanete 13:46 rak. šilinků. /Kurs se ovšem mění ze dne na den./ Prof. V. Krajina nám z Vancouver, BC, sdělil, že na slet rozhodně pojede. NA SHLEDANOU NA V. SOKOLSKÉM SLETU VE VÍDNI!

Nový předseda sociálně demokratické strany NDP v Ontáriu, Bob Rae, se 29.3. sešel se zástupci etnických sdělovacích prostředků. Přišli také všichni poslanci NDP v provinčním parlamentu. Sympatický Bob Ray se narodil v Ottawě 2.8.1948 jako syn diplomata. Chodil do škol ve Washingtonu a ve Švýcarsku. V r. 1977 dostudoval v Torontě práva. O rok později se stal kandidátem ve federálních volbách v oblasti Broadview a byl zvolen. V Ottawě byl známý jako finanční kritik stávající liberální vlády. Oženil se v únoru 1980 a má 1 dceru. Předsedou NDP v Ontáriu se stal 7.2.1982. Rád by se stal příštím ontarijským premiérem.

NAŠI V HAMILTONU

V posledních několika týdnech došlo k významné změně, která se týká naší početné kolonie v Hamiltonu: známá krajanská restaurace WILLIE'S v č. 236 King St. East, kterou vedla až dosud sympatická paní Jindra RONZOVÁ /na obrázku upravo/ přešla do rukou nových majitelů - Hanu Procházkové-Benešové /na obrázku první vlevo/ a jejího manžela Jiřího. Noví majitelé promptně přejmenovali podnik na "The Golden Coach Dining Room" a managerem jmenovali zkušeného Richarda FORTA, který přišel do Kanady s posrpnovou vlnou a pochází z

Karlovyh Varů /na obrázku uprostřed/. Interior restaurace byl radikálně změněn /zmodernizován/ a příslušné úřady povolily zatím mimo jídel i prodej piva a vína. K změně vlastnictví a jména došlo kolem 15.3., brzy po té, co stavitel a specialista na interiéry restaurací John Synek dokončil zadané práce; jeho firma se jmenuje ART LIGHT Co. a má adresu: P.O. Box 296, Burlington, Ont. L7R 3Y2. Podle sdělení nových majitelů bude nová krajanská restaurace i nadále k dispozici našim organizacím u příležitosti schůzí, oslav narozenin a pod., pokud budou zapadat do normálního provozu. Prostředí i nyní zůstává srdečné a jídla jsou stejně chutná, jako za manželů Jindry a Ady Ronzových. Máme zprávu, že přátelé Bedřicha Čechy si už zamluvili hlavní místnost pro oslavu Bedřichových 80. narozenin! Podnik se již stal do- staveníčkem našich lidí všech přístěhova- leckých vln.. Jindra a Ada Ronzovi děkují touto cestou všem svým dosavadním zákazníkům za přízeň, loučí se s nimi, ale doufají, že zachovají přízeň i novým majitelům. Budou se ještě chvíli dívat, jak se novému podniku vede..

Reservace míst jsou možné na tel. číslo: 528-7446. Ronzovi mají i na- dále číslo 525-6350.

Pan Adolf RONZA byl vydatným pomocníkem v krajanské restauraci Willie's v Hamiltonu.

Z KNIHKUPCOVA ZÁPISNÍKU

Buchhandlung Dialog
6 Ffm. 1, Gutleutstr. 15
West Germany.

Tel.: (0611) 23 52 80

K pětiletému jubileu trvání knihkupectví byl dokončen dotisk významného časopisu čs. exilu

SVĚDČTÍ

v devíti kartonovaných svazcích, za léta 1956 až 1969, čísla od 1 po 36. Náklad byl pouze 300 výtisků, ohlas /i v Československu/ nadšený a tak doufáme, že se i reprinty podobně jako originály stanou brzy hledaným pramenem a dobrým finančním vkladem. Zatím se ještě prodávají a placení lze rozložit i na splátky.

V knihkupectví od začátku roku diskutovali autoři Jaroslav Vejvoda z Curychu, bývalý šéfredaktor Kina dr. František Goldscheider a chystá se večer s Jiřím Grušou.

1000 titulů a 108 stran téměř má rovněž k pětiletí vydaný kompletní katalog exilové literatury - Česká a slovenská literatura mimo Československo /1 dolar/ Jinou raritou je vlastně jen na ukázkou vydané první číslo časopisu, který již vešel do dějin čs. předválečné žurnalistiky, Peroutkovy Přítomnosti. První číslo vyšlo před 58 léty, 17. ledna 1924.

Přítomnost

Přítomnost vycházela až do německé okupace. První sešit obsahuje články F. Peroutky, E. E. Kische, Jaroslava Stránského, K. Engliše, Zicha aj. Připadá kritiku Maxe Švabinského i úvahu o duševním typu Lenina. V případě zájmu /jak by šel v Československu na dračku/ mohli by zájemci mít během dvou let pohromadě první kompletní ročník o 832 stranách, t.j. každých 14 dnů jedno číslo v rámci čtvrtletní subskripce.

3 p. velvyslancem J. Šejnchou se 10.4.t.r. přišli m.j. rozloučit i tito jednotlivci-zleva: býv. Ontario Lieutenant-Governor paní Pauline McGibbon, jeden ze zakladatelů Masarykova ústavu v Torontě inž. Jan Mráček, kulturní pracovník z Montreálu dr. Miloš Vitek a známý torontský architekt Frank Štalmach.

1977 - 1982

CHARTA 77

Vzpomněli jsme, že před pěti lety byla vyhlášena CHARTA 77 a že proběhlo 5. výročí smrti prof. Jana Patočky po několika tvrdých "sezeních" na STB v Praze. Stejně jako po Palachovi následovala druhá "živá pochodeň" student Zajíc, tak po prof. Patočkovi následovala další oběť čs. komunistické zvěře:

Profesor Karlovy university František JIRÁNEK zemřel 18. dubna 1977 na srdeční infarkt po několika tvrdých výsleších. Byl signatářem Charty 77, odmítl podpis odvolat, byl zbaven profesorského místa a poslán předčasně do penze. Datum jeho pohřbu nesmělo být nikde zveřejněno. Přesto se s ním přišlo rozloučit asi 20 jeho studentů a přátel..

Profesor Jiránek se narodil v Kosičích u Chlumce nad Cidlinou, okres Hradec Králové. Středoškolská studia absolvoval v Novém Bydžově do konce kvinty a v Nîmes ve Francii do konce oktávy. Po maturitě v r. 1933 začal studovat "filosofii" na KU. Zvláště ho zajímaly: klasická filologie, filosofie a psychologie. Už jako student inklinoval k sociální demokracii a dával lekce v Dělnické Akademii. Po státních zkouškách se stal v r. 1938 středoškolským profesorem a učil v Hranicích, v Přerově, na Kladně a v Pardubicích. V roce 1944 byl nasazen do továrny. Od roku 1946 působil na několika středních školách v Praze a obhájil doktorát filosofie. Únor 1948 i pro něho znamenal zlom: jako sociální demokrat nepřestoupil do KSČ a měl z toho nepříjemnosti. Nesměl učit mládež a po několik let doslova živořil. Pak se uchytil na podřadném místě v "Ústavu pro další vzdělání učitelů" v Praze. V roce 1962 na KU v oboru pedagogické psychologie habitoval a o 5 let později byl jmenován kandidátem věd. Mohl znovu učit a byl mezi studenty velmi populární. Scházeli se u něho často v bytě, ale s blízcím se "Pražským jarem" to bylo trpěno. Během diskusí se studenty se netajil svým sociálně demokratickým přesvědčením. Pokračoval ve své činnosti po vzoru Dělnické Akademie, i když byla zakázána. Když přišlo "Pražské jaro" pracoval ve svém okolí pro obnovu československé sociální demokracie. V roce 1968 byl jedním z nejpulárnějších profesorů na filosofické fakultě KU. Prodělal se svými studenty sovětskou okupaci v srpnu 1968 a všechna zklamání následujících let. V lednu 1977 se svým podpisem postavil za Chartu 77 s vědomím všech následků. Jeho Kalvárie začala brzy poté a skončila jeho náhlou smrtí.

Pisatel těchto řádků vzdává tímto poctu statečnému p. profesorovi, který byl jeho třídním u maturity na pardubickém reálném gymnasiu v roce 1946. MJ

IN MEMORIAM

DOC. PHDR. FRANTIŠEK JIRÁNEK, 14. ledna 1914 - 18. dubna 1977.

Památce
Rosemary Kavanové

Jean Rosemary Haughton-James, která zemřela 1. listopadu 1981 hrála důležitou roli jako spojka mezi československými opozičními skupinami a jejich podporovateli na Západě poté, co bylo Dubčekovo reformní hnutí v roce 1968 zničeno.

V roce 1971 unikla z Československa do Velké Británie těsně před tím, než ji přišla zatknout policie pro údajné podvracení republiky. V Londýně pak pomáhala svému synu Janovi, který vede agenturu Palach Press, specializující se na zpravodajství o československé opozici.

Narodila se v Islingtonu (Londýn) v roce 1923. Po válce se provdala za Dr. Pavla Kavana, který pracoval jako chargé d'affaires na československém velvyslanectví v Londýně. Ten byl v roce 1950 odvolán do Prahy, obviněn ze zrady ve spojení s notoricky známým monstrprocesem s tzv. protistátním centrem Rudolfa Slánského, a odsouzen k 25 letům vězení. Jeho manželka musela vychovávat své dva syny za neustálého pronásledování a s nepatrnými finančními prostředky. Kavan byl po odhalení Stalínova kultu v roce 1956 propuštěn, ale jeho zdraví bylo podlomeno natolik, že po několika infarktech v roce 1960 zemřel.

V šedesátých letech učila angličtinu a pak se stala redaktorkou anglického měsíčníku Czechoslovak Life, který se pod jejím vlivem změnil z nezajímavého propagandistického časopisu v živé diskusní fórum. Po sovětské invazi byla z této práce propuštěna a nikdo ji nechtěl zaměstnat.

V roce 1973 se podruhé vdala a odstěhovala se do Itálie se svým manželem, malířem Jimmy Haughton-Jamesem. Nadále překládala dokumenty a literaturu československé opozice. Napsala rovněž román a dokončila svou autobiografii The Price of Freedom (Cena svobody).

Vtipná, živá, statečná, na problémy se dovedla dívat z jejich světlé stránky a vždy byla ochotná pomáhat těm, kdo pomoc potřebovali. Jeden známý český intelektuál ji nedávno napsal: «Bude-li se nějaký historik dříve nebo později zabývat našimi pohnutými osudy, vyhradí Ti zvláštní místo plné zásluh a hodné úcty».

V BRNĚ ZEMŘEL DR. J. CAHA

Dne 30. ledna 1982 zemřel v Brně ve věku 64 let JUDr. Jaroslav Caha, činný funkcionář vysokoškolských studentů v poválečných letech. Byl členem výboru Svazu čs. studentstva a předsedou národně socialistických akademiků v Brně. V procesu před Státním soudem proti skupině brněnských akademiků v červnu 1949 byl JUDr. Caha odsouzen k 25 letům žaláře. Po 12 letech byl za všeobecné amnestie v květnu 1960 propuštěn na svobodu. Nesměl však intelektuálně pracovat. V době Pražského jara, v letech 1968 - 69, byl činným funkcionářem Ústředí K 231 v Brně. Následky dlouholetého věznění ukrátily jeho život.

Jan KROMPHOLZ z Olomouce dostal v nedávném proti-cirkevním procesu za nedovolené tisknutí a distribuci knížek s náboženským obsahem 3 roky vězení. Na obrázku je se svou manželkou a dvěma adoptovanými cirkánskými dětmi. Adresa: Radčkov 43, 78351 Olomouc, ČSSR.

B. SÝKORA FRUIT TREE NURSERY

R.R. #1, STONEY CREEK, ONT. L8G 3X4

NO. 20 HWY. 8 HIGHLAND RD. E.

ZASAŽTE OVOCNÉ STROMY NYNÍ!

Zákrsky-polozákrsky jabloní, hrusní; třešně, višně, švestky, broskve, meruňky, nectarin, ořechy-lískové ořechy. Stromky a keře rybízu, angreštu. Vinná réva, jahody a maliny. Okrasné stromy a keře. Živé ploty. Colorado smrky a rakouské jedle.

VOLEJTE:

TELEPHONE (416) 692-4623

Jeden z našich čtenářů-starousedlíků navštívil nedávno Benešov v ČSSR a zachytil svým fotoaparátem tuto zajímavou scénu: domek, který potřebuje nutně opravu, v němž je sběrna opotřebovaného šatstva, a otřepané heslo ..

Hledají se sponsoři pro čs. uprchlíky v Německu vlza pro Kanadu na rok 1982 vyčerpána

"České Slovo" Naléhavá potřeba svépomoci

Pro desetitisíce, ba snad až stotisíce polských občanů, kteří loňského léta a podzim žili ve svobodné části Evropy, hlavně v Rakousku a Německu a vyčkávali „jak to dopadne“, 13. prosinec znamenal den osudového rozhodnutí. Bud' se vrátit, nebo se prohlásit za uprchlíky. Není mnoho těch, kteří se vracejí, ale jsou - jejich počet se odhaduje na dvě procenta. Zbývajících 98 procent se podle okolností rozhoduje bud' pro asyl v zemi, ve které právě žijí, nebo pro emigraci do zámoří. Do Spojených států, Kanady, Austrálie, Jižní Afriky. Velká většina volí emigraci. Nejlepší možnosti k ní mají v Rakousku, které je uprchlíky přeplněno (počet se odhaduje na 30 až 50 000) a jemuž se proto vlády tradičních imigračních států snaží ulehčit ohrožené hospodářské břími, jež náklady na ubytování, živobytí a finanční podporu uprchlíků představují.

Početní převaha polských uprchlíků a žadatelů o emigraci ztížila situaci československým a jiným uprchlíkům. Ne, že by byli odsunováni na druhou kolej, ale skutečnost, že je na všech imigračních úřadech nadměrně žádostí, způsobuje, že je výběr přísnější, požadavky vyšší. Je prostě příliš mnoho žadatelů na úměrně malý počet viz, i když byly kvóty v některých případech zvýšeny.

Imigrační úřady především usilují co nejdříve zčistat nával v Rakousku. Velice rychle vyřizuje žádosti o emigraci ve Vídni americká Imigrační a naturalizační služba. Také australská imigrační komise pracuje tempem. Imigrační sekce kanadského velvyslanectví potřebuje více času na vyřizování žádostí, zejména proto, že dostává žádostí tisíce.

V Německé spolkové republice narůstají uprchlíci na podstatně těžší situaci. Především proto, že imigrační úřady dostávají značně menší počet viz než v Rakousku, což platí hlavně o americké INS a kanadské imigrační sekci. Ovšem i z Německa chtějí uprchlíci dál, za moře. V případě Kanady vznikla situace, že za minulé dva měsíce počet žádostí, přijatých imigrační sekci v Bonnu, převyšuje kvótu viz na celý rok 1982. Z toho důvodu kanadská imigrační sekce už nepřijímá nové žádosti o vízum a některé, dříve došlé, uprchlíkům vrací. Podle vládou sponzorovaného uprchlického programu má kanadská sekce v Bonnu k dispozici na rok 1982 pouze pětset viz. Tento počet by stačil spotřebovat sami čs. uprchlíci, aniž by se dostalo na Poláky, Maďary, Rumuny a ostatní.

Ovšem vládní program pro uprchlíky do Kanady je sice nejsnazší, nikoli však jediná cesta, jak se do Kanady dostat. Dalšími možnostmi, jejichž důležitost kanadské vládní úřady zdůrazňují, jsou

emigrace osob, jež mají v Kanadě blízké příbuzné, kteří jsou ochotni se za uprchlíky zaručit a poskytnout jim na začátku pobytu v Kanadě pomoc. Další možností (a patrně mnohem širší příležitostí) je imigrace uprchlíků podle dohody, kterou s kanadskou vládou uzavřelo Čs. národní sdružení v Kanadě s ústředním sídlem v Torontu a s odbočkami ve všech velkých městech Kanady. Sdružení se smlouvou zavazuje, že poskytne sponzorovanému uprchlíkovi po dobu jednoho roku ode dne příletu ubytování, stravování, úhradu nemocenského pojištění a dalších zákonných nezbytností. Čs. národní sdružení, dobrovolná organizace, nemá bohužel tolik prostředků, aby se mohla zaručit za všechny zájemce. Snaží se tedy umožnit emigraci aspoň těm uprchlíkům, kteří mají dost vlastních finančních prostředků, aby mohli v Kanadě žít bez finanční pomoci Sdružení dva až tři měsíce, než si najdou zaměstnání. Požadovaná minimální částka je 1 000 dolarů pro jednotlivce, 1 500 až 2 000 dolarů pro bezdětnou dvojici, sto dolarů na každé dítě.

Počet viz pro uprchlíky podle uvedených dvou kategorií není vůbec omezen, mohou jich být tisíce. Kanadská vláda zejména v poslední době vyzvedá důležitost těchto emigračních možností a s pocitem jistého zklamání uvádí, že se jich využívá v nepatrné míře. Odbočky, ba i jednotlivci členové Čs. národního sdružení a jiné čs. spolky a organizace v Kanadě by měli využít této příležitosti a podat pomocnou ruku několika stům čs. uprchlíkům v Evropě, na něž se vízum nedostalo a letos ani dostat nemůže. Kanada jen po srpnu 1968 poskytla nový domov 11 000 čs. uprchlíků, značnému počtu v letech 1948 až 1968 i později. Mnozí z nich jsou dnes už jistě v situaci, že by mohli prokázat dobrodušnou opatřit a umožnit existenci těm, kteří neměli to štěstí jako oni.

Zájemci, kteří jsou ochotni přiložit ruku k dílu, mohou si vyžádat bližší informace o způsobu, jak pomoci, v případě Kanady u
Czechoslovak National Association of Canada
740 Spadina Ave
Toronto, Ontario, Canada M5S 2J2
nebo
American Fund for Czechoslovak Refugees
1790 Broadway, Room 710, New York, NY 10019.
V Rakousku u
American Fund for Czechoslovak Refugees
Gumpendorferstrasse 5a/II, A-1060 Wien VI

FRANTIŠEK KLÁTIL

5.6.1905 – 19.3.1972.

„Prošli bych jeden zpáteční lístek.“
„Kam?“
„Zase sem.“

Ve škole: U starých Slovanů chodily strašit tyto bytosti — večer večeřeme, v poledne polednice a za jitra jitnice.

ORGANIZUJEME PRICESTOVANIE Vašich příbuzných z Československa

a zariadíme Vám cestu na stretnutie sa s príbuznými v Maďarsku, Rumunsku a Bulharsku. — Vybavujeme aj zájazdy na juh: —
Florida, atď, ako aj na ostrovy.

world
travel

Zmenárení cudzích valút
Založené 1951. Majiteľ Harry HEITLER
COMPUTERIZED RESERVATION

WORLD TRAVEL SERVICE Limited
258 College St. (roh Spadina)
Toronto, Ontario M5T 1R7 / Telephone 979-2171

„Kampak, pane, [dítě]“
„Na borůvky.“
„Copak v květinu rostou borůvky?“
„To neví. Já je stejně nejím.“
„Kolik vážíte, pane?“
„Po obědě vždycky o dvě kila víc.“
„Vopíčko, skloňuj slovo kost.“
„Já kost, ty kost, on kost.“

K 700. výročí smrti bl. Anežky České vydala vatikánská pošta dvojici příležitostných známek, které ve stylu dobové rytiny navrhl a vypracoval David Vaggelli. První zobrazuje bl. Anežku s královskou korunou a pastýřskou berlou, jak odevzdává model kostela velmistrovu řádu křižovníků, který založila pro službu nemocným, starým a opuštěným. Na druhé známce bl. Anežka čte jeden ze čtyř dopisů od sv. Kláry.

PŘED DESETI LETY ZEMŘEL FRANTIŠEK KLÁTIL

Před deseti roky, 19. března 1972 zemřel ve Washingtonu ve věku necelých 67 let František Klátil, vynikající novinář, literární pracovník a tribun lidu. Starší a střední generaci netřeba Klátily představovat, četla četné jeho články doma i v exilu, avšak mladší generace již Františka Klátily nepoznala. Narodil se 5. června 1905 ve Zlíně, v chudobné rodině. Pile a houževnatost poznamenala celou jeho životní dráhu, kterou se natrvalo zapsal do historie českého novinářství. Byl vášnivým obhájcem lidské svobody a sociální spravedlnosti. Pro své jasně vyjadřování, porozumění pro potřeby a zájmy chudého člověka, srostlý s dělnickou problematikou, byl právě v těchto vrstvách velmi populární. V Národně sociální straně, kde působil od svého dětství se stal ideovým nástupcem Karla Pölpána, zakladatele a prvního redaktora Mladých proudů. Podobně jako Pölpán, také František Klátil se vehementně zastával dělnické a učňovské mládeže v duchu Křesťanova hesla: „K lidu níž a s lidem výš.“ Politicky a publikačně začal po první světové válce působit ve Vídni, ale již v roce 1925 nastoupil v Praze ve funkci generálního tajemníka národní sociální mládeže, a redaktora Mladých proudů. V roce 1930 se stal redaktorem listu Melantricha, především Českého Slova a A—Zeru. V roce 1935 odchází do Paříže jako dopisovatel melantrichského tisku. V Paříži ho zastihla druhá světová válka. Vstoupil do čs. zahraniční armády ve Francii a po francouzské kapitulaci v červnu 1940 se s čs. vojskovo jednotkou přesunul do Anglie, kde psal pro časopis čs. zahraniční armády „Zahraniční noviny“. V armádě byl řadovým vojákem. V paměti je výrok presidenta dr. E. Beneše, kterým při jedné vojenské přehlídce v Arzii zahájil svůj projev slovy: „Páni důstojníci a vojine Klátile!“. Klátil byl totiž jediný bez šarže. Po návratu do osvobozeného Československa v r. 1945 se Klátil zapojil do politické činnosti a za Národně socialistickou stranu byl zvolen poslancem. Svým ostrým novinářským perem a jako vynikající řečník na veřejných projevech odhaloval komunistické podvody a jejich zálučnou taktiku, ohrožující svobodu a práva československého lidu. V letech 1945—1948 patřil

WINZE'S MEAT MARKET

ILJA ŠANDA

Čerstvé domácí a evropské uzeniny.

307 Roncesvalles Ave., Toronto.
Tel.: 533-5165

Naše čtenáře zdraví Anuš a Petr Benešovi, majitelé BENES INN-USA, 1710 Shelburn Rd., South Burlington, Vermont 05401, USA. Tel./802/ 862-0074. Jejich partnery jsou Petr Beneš ml. a jeho paní Věra, roz. Součková z Pardubic.

k nejstatečnějším novinářům, kteří varovali národ před komunistickou totalitou a sovětsizací Československa.

Když pak v únoru 1948 zvitězila lest a zrada, opřena o bodáky sovětské velmoci, musel František Klátil odejít podruhé do exilu, neboť jinak by jej stihl osud dr. Milady Horákové. A i když podminky v exilu byly mnohem obtížnější, než tomu bylo na počátku druhé světové války, znovu se chytil pera, aby v exilovém tisku nabádal k úsilí o obnovu svobody a demokracie ve vlasti. Trvalou existenci získal jako lodní dělník na lodích Hope(Naděje) a Monterey, se kterými sjezdil větší část světa. Ale nade všechny krásy světa miloval svou vlast, Prahu, rodný Zlín a přátelé na Karlovarsku, které zastupoval v pražském parlamentu.

Když 21. srpna 1968 se dověděl z rozhlasu zprávu o přepadení Československa vojsky pěti zemí sovětského bloku, nacházel se právě u rajských Tahitských ostrovů. Muživý smutek a žal, který se po této smutné zprávě zmocnil Klátily, dal vzniknout jeho veršům, pod názvem „Balada z lodí Monterey“. Klátil se v ní hluboce zamýšlil nad osudem země, „kde kvete sad a voní lán, ale nikdy nic nedozraje, ať v boji nebo bez boje, ta země nezná pokoje“. V té smutné báni se pronikavě odráží typická klátilovská řeč, jeho bytost a opravdovost, nepostrádající jeho bojovného, i když poetického ducha, jak o tom svědčí tyto verše balady:

Na vodách plula noc, za lodí vlny mroutí
z života zbývá jen, co v něm je nehynoucí,
ilusť popel, hrob snů a noční vlk vyti,
to nelze zapomenout, to nelze nikdy odpustit
mírových sjezdů klam, průvody slepců po zemi
a tanky jako kolikrát, zas řeči problémy,
hdla, sevěná pěti, olovo místo kvítí,
to nelze zapomenout, to nelze nikdy odpustit.

A tak nám, kteří jsme Františka Klátily znali dlouhá léta z osobního styku, ze způsobu jeho práce, anebo třeba jen z nesčetných jeho článků doma a v exilu, zůstane tento rázovitý český novinář do smrti v trvalé paměti a úctě.

"České Slovo"

Jožka Pejskar